KORPORASI PEMBANGUNAN DESA (KPD) SABAH: SATU KAJIAN MENGENAI STRUKTUR ORGANISASI; AKTIVITI-AKTIVITI; DAN PERANANNYA DALAM PEMBANGUNAN LUAR BANDAR

Latihan Ilmiah Ini Dikemukakan Untuk Memenuhi

Syarat-syarat Bagi Ijazah Sarjana Muda Sastera

(Dengan Kepujian)

BAD HAMID BIN MUSLI

(BAHAGIAN GEOGRAFI)

PUSAT PENGAJIAN ILMU KEMANUSIAAN

UNIVERSITI SAINS MALAYSIA

PULAU PINANG

1985/1986

Khusus Buat:

Keluarga Yang Tercinta Terutamanya:

Ayahanda Musli Theaufik

dan

Bonda Dayang Noorlin Mohd. Noor

Serta

Abang, Kakak dan Adik-adik Semua.

Kenangan:

Untuk Diriku

dan

Buat 'Z' Serta Teman-Teman Sekampus.

Renungan.

"Dan seandainya semua kayu-kayan di atas muka bumi ini menjadi pena dan lautan (menjadi tinta buat menulis kalimat Allah), ditambah kepadanya tujuh lautan (lagi) sesudah (kering)nya, nescaya tidak akan habis kalimat Allah (dituliskan). Sesungguhnya Allah Maha Perkasa lagi Maha Bijaksana".

(Maksud Surah Luqman: 27).

PENGHARGAAN

Dengan nama Allah Yang Maha Pemurah lagi Penyayang.

Terlebih dahulu saya mengatur rasa syukur ke hadarat Allah SWT kerana dengan taufik dan hidayahNya telah membolehkan Latihan Ilmiah ini disiapkan pada waktunya. Selawat dan salam kepada Junjungan Besar Rasulullah SAW, keluarga, sahabat dan para pengikutnya.

Pertama-tamanya saya merakamkan setinggi-tinggi penghargaan dan ucapan terima kasih kepada Encik Morshidi Sirat, selaku penyelia saya yang telah banyak memberikan tunjuk ajar, pandangan dan kerjasama sepenuhnya dalam masa menyediakan Latihan Ilmiah ini.

Ucapan terima kasih juga ditujukan kepada Yayasan Sabah yang telah membiayai perbelanjaan semasa latihan ini dibuat. Begitu juga dengan Pengurus Besar KPD, Pegawai-pegawai KPD terutamanya Dr. Richard Gunting, Encik Liman Haji Yusof, Puan Adline, Encik Ravindran dan semua kakitangan KPD yang telah terlibat baik secara langsung mahupun tidak. Ucapan yang sama saya sampaikan kepada kakitangan Perpustakaan Universiti Sains Malaysia, Perpustakaan Negeri Sabah, Perpustakaan Penyelidikan Tun Fuad Yayasan Sabah, Perpustakaan KPD, Perpustakaan Tun Sri Lanang Universiti Kebangsaan Malaysia, Bilik Sumber Geografi Universiti Sains Malaysia, Kakitangan Pusat Pengajian Ilmu Kemanusiaan Universiti Sains Malaysia serta semua pensyarah

pensyarah geografi, yang kesemuanya telah memberikan kerjasama yang diperlukan.

Rasa terhutang budi dan penghargaan istimewa, saya abadikan kepada bapa saudara saya Encik Abdul Rahim Haji Musally sekeluarga, Harifah, Saida, Nurijam dan Zuraidah yang telah banyak memberi bantuan dan kemudahan yang tidak ternilai sewaktu saya membuat kerja lapangan untuk latihan ini. Tidak dilupakan sahabat-sahabat saya di kampus yang banyak berbincang dan memberikan berbagai bentuk bantuan dan dorongan yang amat bernilai khususnya Ahsim, Moin, Awang, Lan, Masly, Aziz, Ismail, Zie, Wati serta mereka yang tidak sempat disebut kesemuanya dalam ruangan yang terhad ini. Jasa kalian akan terus bersemadi dalam ingatan saya dan terus menjadi kenangan, Insya Allah. Seterusnya kepada sesiapa sahaja yang pernah terlibat, baik secara langsung mahupun tidak, dalam masa latihan ini disediakan. Dengan pertolongan serta kerjasama yang telah diberikan kepada saya, telah menambahkan kemampuan saya menyiapkan latihan ini. Semoga Allah akan memberi balasan yang baik di atas pertolongan dan kerjasama kalian.

Wassalam

Bad Hamid bin Musli,

Pusat Pengajian Ilmu Kemanusiaan,

11800 Universiti Sains Malaysia.

Pulau Pinang.

ABSTRAK

Latihan Ilmiah ini adalah untuk meneliti peranan agensi awam atau perbadanan sebagai satu alat kerajaan untuk menggiatkan pembangunan dan meningkatkan taraf sosio-ekonomi masyarakat luar bandar yang mana majoritinya terdiri daripada bumiputera atau pribumi yang mana masih bergiat dalam sektor pertanian. Untuk mencapai tujuan tersebut KPD telah dipilih oleh penulis sebagai kajian ini. Penelitian ialah berdasarkan kepada data-data dan maklumat-maklumat mengenai KPD sejak ianya mula ditubuhkan pada tahun 1977. Didapati KPD adalah satu alat penting yang telah digunakan oleh kerajaan dalam mencapai matlamat DEB di Sabah. KPD telah di pertanggungjawabkan untuk membantu memajukan dan memoden kan pembangunan serta meningkatkan taraf sosio-ekonomi masyrakat luar bandar negeri Sabah.

Dalam usaha mencapai matlamat di atas KPD telah merangka kan beberapa strategi dan beberapa program telah dilaksanakan. Antara program-program ini ialah mengendalikan dan melaksanakan projek-projek pertanian setempat sama ada secara usahasama dengan petani atau secara ladang contoh; mengadakan rancangan penempatan dan menyediakan pinjaman serta menubuhkan berbagai anak-anak syarikat terutamanya yang bergiat dalam bidang pertanian; penternakan; dan pemerosesan. Sehingga kini kajian menunjukkan bahawa pencapaian KPD dalam menggiatkan pembangunan dan meningkatkan taraf sosio-ekonomi masyarakat luar bandar boleh dikatakan agak sederhana. Prestasi kegiatannya adalah masih pada tahap yang

kurang menggalakkan justeru daripada masalah yang wujud. Prestasi fizikal pula adalah agak memuaskan manakala prestasi kewangannya adalah kurang menyenangkan. Masalah-masalah ini telah mempengaruhi KPD untuk mengubah kriteria pembangunannya dari aspek sosial semata-mata kepada perhatian nilai ekonomi. Perubahan perhatian ini disebabkan oleh adanya kesan dari dasar kewangan yang dijalankan oleh kerajaan. Anak-anak syarikat tidak menghadapi masalah kerana kewujudannya adalah semata-mata bercorak komersial.

Penulis juga telah memberi beberapa cadangan untuk menghadapi masalah KPD dan ini sedikit sebanyak boleh diambil kira dan dibincangkan selanjutnya. Antaranya ialah pembentukan satu Pembangunan Desa Bersepadu (PDB); menambahkan lagi para pegawai terlatih dan meninggikan semangat dan kesedaran kepada pegawai-pegawai muda dan kurang pengalaman; masalah campur tangan tokoh-tokoh politik hendaklah dikurangkan; memperbaiki Skim Rancangan Pinjaman Luar Bandar; dan memperhebatkan usaha untuk memperkenalkan KPD kepada masyarakat luar bandar. Semoga dengan cadangan ini diharapkan KPD dapat memperbaiki kelemahan-kelemahannya, menyusun semula strategi dan projek-projek pembangunannya dengan lebih teliti dan berhati-hati agar ianya dapat memperbaiki dan menggiatkan pembangunan serta taraf sosio-ekonomi masyarakat luar bandar.

ABSTRACT

This academic exercise examines the role of public corporation or agencies as one of the government's tools of enhancing development and upgrading the socio-economic status of the rural societies. This societies comprises mainly of bumiputeras or pribumi who are still involved in the agricultural sector.

In this study KPD, a public corporation, has been chosen and analysis are based on datas and information since it's formation in 1977. It is found that KPD is an important tool created by the government to achieve the aims of the New Economic Policy in Sabah. KPD is responsible in help us to enhance and modernize development as well as to upgrade the socio-economic status of the rural inhabitants in Sabah.

In moving towards this ends KPD has outlined various strategies and several programmes have been carried out. Among this programmes are the organization and implementation of local agricultural projects either through cooperation with the farmers or through model farm; introducing settlements programmes and providing loan as well as establishing various subsidiaries or companies especially those are active in agricultural sector; rearing or livestock; and processing of agricultural products. This research indicates that KPD has been successful to a certain excellent in enhancing development and

in upgrading the socio-economic status of the rural inhabitants. Nevertheless its performance is still below the required level and this due to various problems. It's physical achievements is quite satisfactory whereas its performance financially is very distrubing. These have influnced KPD to change it's development criteria from a purely social aspects to subsequently emphasised on it's economic values. This is adirect result of the government financial policies. It's subsidiaries are not facing any problems because they are created based on financial consideration.

Several recommendation are made to overcome the problems faced by KPD. It is hope that these recommendation will be taken into account and discussed further. Among the recommendations are the intoduction Integrated Rural Development concept; increasing the numbers of trained officers and promoting a sense of awarness among the young and inexperinced officers; minimising the interference from politicans; improving the Rural Loaning Scheme Programme and intensifing the process of introducing KPD to the rural society. It is hope that with the above recommendations KPD will be able to overcome it's problems and able ti reorientate it's strategies and it's development projects sa as to improve, enhance developments and upgrade the socio-economic status of the rural inhabitants.

KANDUNGAN

Halaman

PENGHARGAAN	iii
ABSTRAK	v
ABSTRACT	vi
KANDUNGAN	ix
SINGKATAN	xi
SENARAI JADUAL	xii
SENARAI GAMBARAJAH	xiii
SENARAI PETA	xiii

BAB SATU :

LATAR BELAKANG KAJIAN.

1.1. Pendahuluan	1
1.2. Hipotesis Kajian	4
1.3. Bidang Kajian	5
1.4. Tujuan Kajian	5
1.5. Kaedah Kajian	6
1.6. Kajian-kajian Lalu	8
1.7. Penyusunan Bab-bab	10
1.8. Masalah Kajian	11

BAB DUA :

PERANAN KERAJAAN DAN AGENSI-AGENSI PEMBANGUNAN DALAM PEMBANGUNAN SOSIO-EKONOMI MASYARAKAT LUAR BANDAR. 14

BAB TIGA :

KPD DAN PEMBANGUNAN DESA DI SABAH : ANALISA STRUKTUR ORGANISASI.

3.1. Pendahuluan 40

3.2.	Latar Belakang Penubuhan KPD	42
3.3.	Matlamat KPD	44
3.4.	Tugas-Tugas KPD	45
3.5.	Struktur Organisasi KPD	48
3.6.	Organisasi Pembangunan Yang Lain	52

BAB EMPAT:

ANALISA AKTIVITI-AKTIVITI KPD.

4.1.	Kriteria Pembangunan KPD	59
4.2.	Strategi Pembangunan KPD	61
4.3.	Program Pembangunan Dan Perkhidmatan/ Kegiatan KPD	63
4.4.	Perkembangan Kegiatan KPD	66
	4.4.1. Projek In-Situ	66
	4.4.2. Rancangan Pinjaman Luar Bandar	72
	4.4.3. Anak-anak Syarikat KPD dan Perkembangannya	75
4.5.	Rumusan	84
4.6.	Pencapaian Sehingga Kini KPD: Satu Tinjauan Umum	85
4.7.	Masalah-Masalah Pembangunan KPD	104

BAB LIMA :

KESIMPULAN DAN SARANAN

5.1.	Kesimpulan	111
	5.1.1. KPD Sebuah Organisasi Badan Berkanun	111
	5.1.2. KPD Sebuah Agen Penggiat Pembangunan Luar Bandar	112
	5.1.3. KPD Dan Kegiatannya	116
5.2.	Saranan-Saranan	119
5.3.		131

LAMPIRAN I	133
LAMPIRAN II	136
BIBLIOGRAFI	142

SENARAI JADUAL.

		Halaman.
Jadual 2.1.	Taburan Peratus Penduduk Kumpulan Etnik Dan Kawasan Malaysia 1970 dan 1980.	16
Jadual 2.2.	Sebaran Kaum Di Perusahaan-perusahaan Di Malaysia 1947 (Menunjukkan Pekerja Lelaki).	18
Jadual 2.3.	Bilangan Penduduk Mengikut Masyarakat Dan Tingkat Kebandaran - Malaysia Barat 1970.	20
Jadual 2.4.	Bilangan Penduduk Mengikut Masyarakat Dan Tingkat Kebandaran - Sabah 1970.	20
Jadual 2.5.	Hak Milik Syer Di Syarikat Berhad Di Malaysia Barat 1970.	21
Jadual 2.6.	Pembahagian Keluarga-keluarga Mengikut Pendapatan Di Semenanjung Malaysia 1970.	22
Jadual 4.1.	Ringkasan Luas Kawasan In-Situ 1977-1987.	71
Jadual 4.2.	Kemajuan Pengaluaran Pinjaman Mei 1978 Hingga September 1981.	74
Jadual 4.3.	Pembayaran Semula Pinjaman.	75
Jadual 4.4.	Anak-anak Syarikat KPD (Milik Penuh/Usahasama)	76
Jadual 4.5.	Luas Kawasan Tanaman Sebenar dan Anggaran Syarikat Milik Penuh dan Sekutu KPD.	83
Jadual 4.6.	Kawasan Sebenar dan Anggaran Bagi Projek In-Situ.	88
Jadual 4.7.	Pengeluaran Sebenar dan Anggaran Bagi Projek In-situ (Tan Matrik).	91
Jadual 4.8.	Nilai Jualan Sebenar dan Anggaran Bagi In-Situ ($'000).	92

Jadual 4. 9. Pengeluaran Sebenar dan Anggaran Bagi Anak-anak Syarikat KPD (Tan Matrik). 94

Jadual 4.10. Nilai Jualan Sebenar dan Anggaran Bagi Anak-anak Syarikat KPD ($'000). 96

Jadual 4.11. Perbelanjaan - Pendapatan Sebenar dan Anggaran Bagi Projek-projek In-Situ. 99

Jadual 4.12. Perbelanjaan - Pendapatan Sebenar dan Anggaran Anak-anak Syarikat KPD. 102

SENARAI GAMBARAJAH.

Gambarajah 3.1. Struktur Organisasi Kumpulan KPD. 49

Gambarajah 3.2. Struktur Organisasi Anak-anak Syarikat KPD. 50

Gambarajah 3.3. Struktur Organisasi Korporat KPD. 51

SENARAI PETA.

Peta 4.1. Kawasan Projek In-Situ KPD 1984. 67

Peta 4.2. Kawasan Projek In-Situ KPD 1984. 68

Peta 4.3. Lokasi Kawasan Anak-anak Syarikat KPD. 77